

Stanowisko Koalicji Organizacji:

Związek Artystów Scen Polskich,
Związek Zawodowy Twórców Dubbingu,
Związek Zawodowy Aktorów Polskich,

w obronie aktorów głosowych i dubbingowych oraz lektorów.

Mój głos. Moja własność.

Twórca to nie algorytm! Technologia AI z zasadami

- **Związek Artystów Scen Polskich (ZASP), Związek Zawodowy Twórców Dubbingu (ZZTD) oraz Związek Zawodowy Aktorów Polskich (ZZAP) powołują Koalicję Organizacji w obronie aktorów głosowych, dubbingowych oraz lektorów w ramach akcji, pt. „Mój głos – moja własność”.**
- **Jako reprezentanci tego środowiska wyrażamy stanowczy protest wobec rosnącej skali wykorzystywania technologii sztucznej inteligencji w sposób naruszający prawa twórców oraz wykonawców.**
- **Domagamy się prawnej i finansowej ochrony praw twórców przed bezprawnym wykorzystywaniem wizerunku i dobra osobistego jakim jest głos, przez nowe technologie i ich użytkowników.**
- **Stanowisko wyrażone wspólnie przez Koalicję organizacji branżowych, reprezentowanych przez ZASP, ZZTD i ZZAP, kierujemy do instytucji władzy wykonawczej, ustawodawczej i sądowej, oczekując na pozytywne rozstrzygnięcia w tej materii.**

Dynamiczny rozwój narzędzi opartych na sztucznej inteligencji (AI) stwarza nowe możliwości technologiczne, ale jednocześnie rodzi poważne zagrożenia dla osób zawodowo posługujących się głosem. Coraz częściej obserwujemy zjawiska polegające na zastępowaniu pracy i wkładu aktorów w produkcjach audiowizualnych oraz audialnych, w tym w audiobookach, całkowicie nowymi wytworami generatywnej AI, tworzonymi bez jakiegokolwiek udziału wykonawców

pierwotnych. W praktyce sprowadza się to do sukcesywnego wypierania z rynku pracy artystów-twórców oraz korzystania z ich twórczości (m.in. wizerunków, głosów, artystycznych wykonań) bez ich zatrudniania i wypłaty należnego im wynagrodzenia.

Szczególnie niepokojące są przypadki wykorzystywania artystycznych wykonań, wizerunku oraz głosu aktorów, a także ich próbek, do tworzenia nowych produkcji audiowizualnych i audialnych bez ich udziału albo przy użyciu wcześniej istniejących nagrań. Dotyczy to również trenowania modeli sztucznej inteligencji z wykorzystaniem wskazanych elementów, zarówno bez zapłaty, jak i za wynagrodzeniem rażąco nieadekwatnym do wartości pracy twórczej oraz stawek obowiązujących przy standardowym korzystaniu z usług wykonawców.

Zwracamy również uwagę na praktykę zawierania z aktorami niekorzystnych umów, często podpisywanych przy okazji standardowych produkcji, na mocy których producenci uzyskują bardzo szerokie uprawnienia do późniejszego wykorzystywania artystycznego wykonania, głosu lub wizerunku przy użyciu narzędzi AI. Niejednokrotnie odbywa się to bez realnej świadomości wykonawcy co do skutków takich zapisów, bez odrębnej zgody oraz bez zapewnienia odpowiedniego wynagrodzenia.

Wobec powyższego, w szczególności sprzeciwiamy się wykorzystywaniu nagrań głosowych do trenowania modeli AI bez świadomej, jednoznacznej zgody wykonawców. Nie wyrażamy zgody na tworzenie syntetycznych kopii głosu bez wiedzy i kontroli osoby, do której głos należy. Nie akceptujemy komercyjnego użycia wygenerowanych głosów np. w reklamach, kampaniach prospdżażowych itp. bez wiedzy, zgody oraz odpowiedniego wynagrodzenia dla twórców, a także braku transparentności w zakresie źródeł danych treningowych.

Podkreślamy, że głos stanowi istotny element tożsamości człowieka, a zarazem podstawowe narzędzie pracy oraz dorobku zawodowego wykonawcy. Powinien on podlegać ochronie na równi z innymi dobrami osobistymi oraz prawami pokrewnymi.

W związku z powyższym, postulujemy wprowadzenie obowiązku uzyskania zgody na każde wykorzystanie głosu w procesach związanych ze sztuczną inteligencją. Domagamy się pełnej przejrzystości w zakresie pochodzenia danych wykorzystywanych do trenowania modeli AI oraz obowiązku udokumentowania zgody każdego twórcy, którego głos został użyty. Oczekujemy ustanowienia skutecznych mechanizmów wynagradzania twórców za wykorzystanie ich głosu, również w formie syntetycznej. Żądamy zagwarantowania prawa do usunięcia danych głosowych z systemów AI oraz realnej odpowiedzialności firm za wszelkie nadużycia technologiczne.

Uważamy również za konieczne wprowadzenie obowiązku informowania odbiorców przez producentów i dystrybutorów, że dana produkcja lub rola aktorska została wykonana przy użyciu sztucznej inteligencji. Postulujemy stworzenie rozwiązań wspierających producentów korzystających z pracy aktorów zamiast narzędzi AI, w szczególności poprzez system dotacji,

dofinansowań lub odpowiednich instrumentów podatkowych. Niezbędne jest także stosowanie w umowach z wykonawcami zapisów wyłączających lub ograniczających możliwość dalszego wykorzystywania ich głosu, wizerunku oraz artystycznych wykonań poza zakresem konkretnej produkcji i jej rozpowszechniania.

Jako Koalicja podmiotów branżowych reprezentowanych przez ZASP, ZZTD i ZZAP domagamy się:

- pełnej jawności źródeł danych treningowych,
- obowiązku udokumentowania zgody każdego twórcy, którego głos został użyty,
- prawa do usunięcia swojego głosu z modeli AI,
- transparentnych systemów wynagradzania za wykorzystanie głosu w procesie trenowania i generowania treści,
- realnej odpowiedzialności firm za nadużycia technologiczne.

Nie jesteśmy przeciwni rozwojowi technologii jako takiej. Sprzeciwiamy się wyłącznie jej wykorzystywaniu w sposób naruszający prawa, godność oraz ekonomiczne interesy ludzi – pierwotnych twórców.

Rozumiemy, że rozwój technologii wyprzedził obowiązujące regulacje prawne oraz administracyjne. Prawo nie może jednak pozostawać bierne wobec zachodzących zmian i powinno nadążać za nowymi rozwiązaniami technologicznymi. To nie jest odległa przyszłość – decyzje muszą zapaść już teraz! W ramach akcji pt. „Mój głos – moja własność” apelujemy do decydentów o podjęcie niezbędnych działań legislacyjnych w tym obszarze. Rozwój sztucznej inteligencji musi odbywać się z poszanowaniem zasad etyki, prawa oraz uczciwej współpracy z twórcami.

Jan Tomaszewicz,
*Prezes Zarządu Głównego,
Związek Artystów Scen Polskich (ZASP)*

Zarząd Związku Zawodowego Twórców Dubbingu (ZZTD)

Robert Gulaczyk,
*Przewodniczący Zarządu Głównego,
Związek Zawodowy Aktorów Polskich (ZZAP)*

